

**Onderwijs en
examenprogramma
2019-2022**

**Informatie voor studenten van de
opleiding Allround vakkracht onderhoud-
en klusbedrijf niveau 3**

**leerweg BOL
Crebonummer: 25023**

MBO

Krea bo futuro

Inhoudsopgave

1. Het Onderwijsprogramma	3
1.1 Algemene opleidingsgegevens	3
1.2 Structuur van jouw opleiding	4
1.3 Kwalificatiedossier	4
1.4 Kerntaken en werkprocessen (Basis- en profieldeel)	5
1.5 Top-modules	6
1.6 BPV	6
1.7 Generiek Nederlands en Rekenen	6
1.8 Loopbaan en Burgerschap	6
1.9 Opleidingsprogramma	7
1.10 Ontwikkelingsgericht toetsplan beroepsdeel	10
1.11 Ontwikkelingsgericht toetsplan generiek	11
1.12 TOP-module Engels in de beroepscontext A2	12
1.13 TOP-module Ondernemend Gedrag	12
1.14 Aantal uren	12
1.15 Lessentabel van jouw opleiding	14
1.16 Studievoortgang en overgangsnormen	16
2. Examenprogramma en diplomeringseisen	18
2.1 De beroepsgerichte examinering	18
2.2 Nederlands – generiek	20
2.3 Rekenen – generiek	21
2.4 Diplomering	21
2.5 Vrijstellingen	22
2.6 Herkansingen	22
2.7 Examenreglement	23

Vastgesteld op 28 mei 2018

door Liset de Keijzer

namens de directie van MBO Bonaire

1. Het Onderwijsprogramma

1.1 Algemene opleidingsgegevens

Kwalificatiedossier Crebocode	Onderhoud- en verbouwbedrijf 23010
Naam kwalificatie Crebocode	Allround Vakkracht onderhouds- en klusbedrijf niveau 3 25023
Leerweg:	BOL
Aangeboden in Herziene gerichte kwalificatiestructuur	per 01-08-2019
Uitvoeringslocaties:	Unit MBO Kaya Korona #4 Kralendijk, Bonaire, CN
Adres opleidingsinstituut:	MBO-Scholengemeenschap Bonaire Kaya Korona #4 Bonaire
Studielast:	4800 klokuren
Instroomrechten:	Diploma PKL (VMBO theoretisch kader gerichte leerweg), of hoger. Diploma MBO niveau 2 Servicemedewerker gebouwen of Timmeren.
Doorstroomrechten;	Met een diploma Allround Vakkracht onderhouds- en klusbedrijf niveau 3 is doorstroom mogelijk naar een technische middenkader opleiding.
Wettelijk kader	Voor het Middelbaarberoepsonderwijs in Caribisch Nederland geldt de WEB BES
Instructietaal	Nederlands

1.2 Structuur van jouw opleiding

Het onderwijs in jouw opleiding moet ervoor zorgen dat je straks voldoet aan alle eisen die aan jou als beginnend beroepsbeoefenaar gesteld worden.

In de komende paragrafen wordt uitgelegd wat elk onderdeel van de opleiding inhoudt. Jouw mbo-opleiding bestaat uit:

Kwalificatiedossier:

- Basisdeel beroepsgericht
- Profieldeel beroepsgericht

Overige onderdelen:

- Beroepspraktijkvorming (BPV)
- Generieke vakken: Nederlands en Rekenen
- Loopbaan en burgerschap
- Eventueel aanvullende programma's zoals ICT e.d.
- Top-modules

Het basisdeel bevat informatie die voor een aanverwante groep beroepen nodig is. De specifieke verschillen tussen die beroepen zijn uitgewerkt in het profieldeel. Het profieldeel is je uitstroomprofiel en gaat nader in op het beroep.

Top-modules zijn aanvullend aan het kwalificatiedossier en kunnen jouw opleiding verbreden of verdiepen of zorgen voor een betere instroom van of doorstroom naar een (op)volgende opleiding.

Elke mbo-deelnemer dient stage te lopen tijdens zijn opleiding. De stage heet in het mbo Beroepspraktijkvorming (BPV).

Het algemene deel in jouw opleiding moet ervoor zorgen dat je als burger in de Nederlandse samenleving goed kunt functioneren. Dit algemene deel heet "Loopbaan en Burgerschap" en is verplicht voor alle mbo-opleidingen.

Verder stelt de overheid eisen aan het algemeen niveau van Nederlands, Rekenen.

1.3 Kwalificatiedossier

De inhoud van de opleiding voor je beroep en de bijbehorende groep van beroepen is vastgelegd in een "kwalificatiedossier". Je kunt het kwalificatiedossier van jouw opleiding vinden op <http://kwalificaties.s-bb.nl/>.

In een kwalificatiedossier is beschreven wat de eisen zijn die de overheid stelt. Alle scholen in Nederland en Bonaire moeten zich houden aan deze eisen. Deze eisen per opleiding noemen we een kwalificatie. Iedere kwalificatie heeft een eigen code, genaamd crebocode.

De volgende kwalificaties uit het kwalificatiedossier Servicemedewerker Gebouwen worden in deze studiewijzer beschreven:

Naam kwalificatie	Crebocode	niveau	Duur opleiding
Allround vakkracht onderhoud- en klusbedrijf	25023	3	3 jaar

1.4 Kerntaken en werkprocessen (Basis- en profieldeel)

In het kwalificatiedossier staan voor elk beroep (ook wel profiel genoemd) verschillende kerntaken en werkprocessen beschreven. Kerntaken zijn belangrijke werkzaamheden die centraal staan in dat beroep. Elke kerntaak bestaat uit een aantal werkprocessen. Er zijn kerntaken en werkprocessen voor het basisdeel (B) en het profieldeel (P) beschreven.

In onderstaande tabel staan de kerntaken en de werkprocessen voor jouw opleiding weergegeven:

Kwalificatie	Servicemedewerker gebouwen
Crebocode	25023

B1-K1	Opnemen en vaststellen van werkzaamheden
B1-K1-W1	Voorbereiden van opnamewerkzaamheden
B1-K1-W2	Opnemen situatie ter plaatse

B1-K2	Verrichten van (onderhouds)werkzaamheden aan technische installaties, gebouwonderdelen en omgeving
B1-K2-W1	Voorbereiden van (onderhouds)werkzaamheden aan technische installaties, gebouw(onder)delen en omgeving
B1-K2-W2	Opsporen van elektrotechnische en werktuigkundige storingen en bouwkundige gebreken
B1-K2-W3	Geschikt maken gebouw(onder)deel voor uit te voeren werk
B1-K2-W4	Verrichten van preventief onderhoud aan elektrotechnische en werktuigkundige installatie
B1-K2-W5	Verrichten van preventief onderhoud aan gebouw, interieur en terrein
B1-K2-W6	Verhelpen van elektrotechnische en werktuigkundige storingen
B1-K2-W7	Verhelpen van bouwkundige gebreken
B1-K2-W8	Verrichten van modificaties aan elektrotechnische en werktuigkundige installaties
B1-K2-W9	Verrichten van modificaties aan gebouw, interieur en terrein
B1-K2-W10	Afronden van (onderhouds)werkzaamheden aan technische installaties, gebouw(onder)delen en omgeving

P2-K1	Organiseren van projectwerkzaamheden
P2-K1-W1	Inplannen van uit te voeren werk
P2-K1-W2	Organiseren materialen en middelen
P2-K1-W3	Bewaken van voortgang en kwaliteit werkzaamheden
P2-K1-W4	Afronden van werkzaamheden

1.5 Top-modules

Top-modules zijn een verrijking van je opleiding. Hiermee kun je je vakmanschap verbreden of verdiepen of je voorbereiden op doorstroom naar een vervolgopleiding. Top-modules zijn een verplicht onderdeel.

Het aanbod aan Top-modules voor jouw opleiding ziet er als volgt uit:

1. Engels in de beroepscontext B1
2. Ondernemend gedrag voor Niveau 3

1.6 BPV

Elke mbo-deelnemer moet voor zijn opleiding stage lopen. Een stage heet in het mbo beroepspraktijkvorming (BPV).

Om het diploma van de opleiding te behalen moet je voldoen aan de eisen die de school stelt voor de BPV. Het minimum aantal door de school gestelde uren en/of dagen aan BPV moet zijn behaald en de stage of BPV moet met een voldoende zijn beoordeeld, hierbij wordt het oordeel van het leerbedrijf betrokken.

Voor overige specifieke informatie wordt naar het BPV handboek verwezen.

1.7 Generiek Nederlands en Rekenen

Nederlands en rekenen zijn belangrijke vakken die je nodig hebt om je opleiding goed te kunnen volgen. Maar ook in je beroep en om goed te kunnen functioneren in de samenleving is het nodig dat je deze vakken goed beheerst. Voor Rekenen en Nederlands is het streefniveau 2F.

1.8 Loopbaan en Burgerschap

Bij loopbaanoriëntatie wordt aandacht besteed aan je capaciteiten en motivatie, aan het plannen van je loopbaan, het zoeken naar een baan en aan netwerken. Tijdens de opleiding leer je hoe jij je hierin verder kunt ontwikkelen. Je leert bijvoorbeeld om na te denken over datgene wat je wilt bereiken in je opleiding of je beroep.

Daarnaast is het belangrijk dat je leert hoe je actief deel uit kunt maken van de Bonairiaanse samenleving. Daarbij kun je onder andere denken aan het maken van politieke keuzes, je rechten en plichten als werknemer en je gedragen als kritische consument. Het onderdeel burgerschap bereidt jou voor op een volwaardige deelname aan de maatschappij en het goed kunnen functioneren in het beroep. De vaardigheden, houding en kennis die daarbij horen zijn beschreven in vier burgerschapsdimensies: de politiek-juridische dimensie, de economische dimensie, de maatschappelijk-sociale dimensie en de dimensie vitaal burgerschap.

Als student moet je minimaal voldoen aan de inspanningsverplichting die de opleiding hiervoor heeft gesteld. De eindwaardering voor Loopbaan en burgerschap is 'voldaan' of 'niet voldaan'.

1.9 Opleidingsprogramma

Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4
<i>BOT</i> [begeleide onderwijstijd]	<i>BOT</i>	<i>BOT</i>	<i>BOT/BPV</i>
<p>Verrichten en kennismaken van (onderhouds)werkzaamheid en aan technische installaties, gebouwonderdelen en omgeving</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kennismaking STM • Handgereedschappen^{1,2,3} • Elektrisch en pneumatisch gereedschap (veiligheid) • Werkplaatsmachines • Hout en houtbewerking • <u>Verwarmingsinstallatie (airco)</u> • <u>Lassen met elektrodes</u> • Werktuigbouwkundig/Bouwkundig • Tekening lezen • Elektrotechnisch tekening lezen • Bewerking en buigen buis • Basisschakelingen en symbolen 1 en 2 • Draadtrekken en lassen • Centraal doos installaties • Werken met buis en hulpstukken <p><i>Werkprocessen:</i> B1-K2-W3 B1-K2-W4 B1-K2-W5 B1-K2-W9</p> <p>B1-K1-W1 B1-K1-W2 B1-K2-W1&10</p> <p>Top Module Ondernemend gedrag Engels</p> <p>Nederlands, Rekenen, Burgerschap SLB ICT</p>	<p>Verrichten en kennismaken van (onderhouds)werkzaamheid en aan technische installaties, gebouwonderdelen en omgeving</p> <ul style="list-style-type: none"> • Metselen • Stukadoren • Tegels en tegelzetten • Schilderen • Bewerken koperen buis • Buigen van koperen en dunwandige stalenbuis • Platte buissystemen • Verlichtingstoestellen • Meten en meetinstrumenten <p>Opwekken, distr. En opslag. Van elektr. energie</p> <p><i>Werkprocessen:</i> B1-K2-W2 B1-K2-W6 B1-K2-W7 B1-K2-W8</p> <p>B1-K1-W1 B1-K1-W2 B1-K2-W1&10</p> <p>Top Module Ondernemend gedrag Engels</p> <p>Nederlands, Rekenen, Burgerschap SLB ICT</p>	<p>Op karwei/projecten</p> <p>Verkenning van de Werkprocessen: B1-K2-W2 B1-K2-W3 B1-K2-W4 B1-K2-W5 B1-K2-W6 B1-K2-W7 B1-K2-W8 B1-K2-W9</p> <p>B1-K1-W1 B1-K1-W2 B1-K2-W1&10</p> <p>Project/op de klus Oefenen met les stof periode 1 en 2</p> <p>Top Module Ondernemend gedrag Engels</p> <p>Nederlands, Rekenen, Burgerschap SLB, Reflectie BPV ICT</p>	<p>Verrichten van (onderhouds)werkzaamheid en aan technische installaties, gebouwonderdelen en omgeving</p> <p><i>Werkprocessen:</i> B1-K2-W2 B1-K2-W3 B1-K2-W4 B1-K2-W5 B1-K2-W6 B1-K2-W7 B1-K2-W8 B1-K2-W9</p> <p>B1-K1-W1 B1-K1-W2 B1-K2-W1&10</p> <p>Top Module Ondernemend gedrag Engels</p> <p>Nederlands, Rekenen, Burgerschap SLB ICT</p>

Periode 5	Periode 6	Periode 7	Periode 8
BOT	BOT/BPV	BOT/BPV	BOT
<p><i>Uitvoering van de Werkprocessen:</i> B1-K2-W3, B1-K2-W4, B1-K2-W5, B1-K2-W9</p> <p>B1-K1-W1 B1-K1-W2 B1-K2-W1&10</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kunststofbuis bewerken • Kunststofbuis verbinden • Kunststofbuis buigen (leidingen) • Wanden en behangen drywall • Ramen en deuren politie keurmerk • Beton- en houtrot reparatie • Magnetisme en inductie • Project Toiletruime • Project badkamer/Douche ruimte 	<p>4 dagen BPV 1 terugkomdag</p> <p>Verrichten van (onderhouds)werkzaamheid en aan technische installaties, gebouwonderdelen en omgeving</p> <p><i>Werkprocessen:</i> B1-K2-W2 B1-K2-W3 B1-K2-W4 B1-K2-W5 B1-K2-W6 B1-K2-W7 B1-K2-W8 B1-K2-W9</p> <p>B1-K1-W1 B1-K1-W2 B1-K2-W1&10</p>	<p>4 dagen BPV 1 terugkomdag</p> <p>Verrichten van (onderhouds)werkzaamheid en aan technische installaties, gebouwonderdelen en omgeving</p> <p><i>Werkprocessen:</i> B1-K2-W2 B1-K2-W3 B1-K2-W4 B1-K2-W5 B1-K2-W6 B1-K2-W7 B1-K2-W8 B1-K2-W9</p> <p>B1-K1-W1 B1-K1-W2 B1-K2-W1&10</p>	<p><i>Examentraining van de werkprocessen:</i> B1-K2-W2 B1-K2-W3 B1-K2-W4 B1-K2-W5 B1-K2-W6 B1-K2-W7 B1-K2-W8 B1-K2-W9</p> <p>B1-K1-W1 B1-K1-W2 B1-K2-W1&10</p> <ul style="list-style-type: none"> • Daken en goten • Zink bewerken • Zacht zolderen • Knellen en persen • Drinkwater installaties • Sanitaire installaties • Project Keuken en Bijkeuken <p><i>Proeve/examinering niveau 2</i></p>
Top Module Ondernemend gedrag Engels	Top Module Ondernemend gedrag Engels	Top Module Ondernemend gedrag Engels	Top Module Ondernemend gedrag Engels
Nederlands, Rekenen, Burgerschap SLB Reflectie BPV	Nederlands, Rekenen, Burgerschap SLB Reflectie BPV	Nederlands, Rekenen, Burgerschap SLB Reflectie BPV	Nederlands, Rekenen, Burgerschap SLB Reflectie BPV

Periode 9	Periode 10	Periode 11	Periode 12
BOT	BOT/BPV	BOT/BPV	BOT
<i>Uitvoering van de Werkprocessen:</i> B1-K2-W2 B1-K2-W3 B1-K2-W4 B1-K2-W5 B1-K2-W6 B1-K2-W7 B1-K2-W8 B1-K2-W9	<i>Uitvoering van de Werkprocessen:</i> B1-K2-W2 B1-K2-W3 B1-K2-W4 B1-K2-W5 B1-K2-W6 B1-K2-W7 B1-K2-W8 B1-K2-W9	4 dagen BPV 1 terugkomdag Verrichten van (onderhouds)werkzaamheden en aan technische installaties, gebouwonderdelen en omgeving	<i>Examentraining van de werkprocessen:</i> B1-K2-W2 B1-K2-W3 B1-K2-W4 B1-K2-W5 B1-K2-W6 B1-K2-W7 B1-K2-W8 B1-K2-W9
B1-K1-W1 B1-K1-W2 B1-K2-W1&10	B1-K1-W1 B1-K1-W2 B1-K2-W1&10	<i>Werkprocessen:</i> B1-K2-W2 B1-K2-W3 B1-K2-W4 B1-K2-W5 B1-K2-W6 B1-K2-W7 B1-K2-W8 B1-K2-W9	B1-K1-W1 B1-K1-W2 B1-K2-W1&10
P1-K1-W1 P1-K1-W2 P1-K1-W3 P1-K1-W4	P1-K1-W1 P1-K1-W2 P1-K1-W3 P1-K1-W4	B1-K1-W1 B1-K1-W2 B1-K2-W1&10	P1-K1-W1 P1-K1-W2 P1-K1-W3 P1-K1-W4
• Project badkamer/ douceruimte modificatie	• Project Domoticamodificatie		<i>Proeve/examinering niveau 3</i>
Top Module Ondernemend gedrag Engels	Top Module Ondernemend gedrag Engels	P1-K1-W1 P1-K1-W2 P1-K1-W3 P1-K1-W4	Top Module Ondernemend gedrag Engels
Nederlands, Rekenen, Burgerschap SLB Reflectie BPV	Nederlands, Rekenen, Burgerschap SLB Reflectie BPV	Top Module Ondernemend gedrag Engels	Nederlands, Rekenen, Burgerschap SLB Reflectie BPV
		Nederlands, Rekenen, Burgerschap SLB Reflectie BPV	

1.10 Ontwikkelingsgericht toetsplan beroepsdeel

Opleiding		Servicemedewerker gebouwen		Crebo 25023	
Leerweg		BOL		Cohort 2019-2022	
N R	Naam toets	Werkprocess en	Toetsvorm en inhoud toets	Locatie	Periode
V1	Praktijktoets SMG1	B1-K1-W1 B1-K1-W2 B1-K2-W1 B1-K2-W9 B1-K2-W10	Schilderen deur	school	1
V2	Praktijktoets SMG2	B1-K1-W1 B1-K1-W2 B1-K2-W1 B1-K2-W8 B1-K2-W10	Lekkage kraan	School	2
V3	Praktijktoets SMG3	B1-K1-W1 B1-K1-W2 B1-K2-W1 B1-K2-W7 B1-K2-W10	Wand betegelen	School	3
V4	Praktijktoets SMG4	B1-K1-W1 B1-K1-W2 B1-K2-W1 B1-K2-W8 B1-K2-W10	Verleggen elektriciteitsleiding	School	4
V5	Praktijktoets SMG5	B1-K1-W1 B1-K1-W2 B1-K2-W1 B1-K2-W8 B1-K2-W10	Deur afhangen en sluitbaar maken	School	5
V6	Praktijktoets SMG6	B1-K1-W1 B1-K1-W2 B1-K2-W1 B1-K2-W7 B1-K2-W10	Repareren van houtrot	School	6
V7	Praktijktoets SMG7	B1-K1-W1 B1-K1-W2 B1-K2-W1 B1-K2-W8 B1-K2-W9 B1-K2-W10	Domoticasysteem installeren Extra groep aansluiten	School	7
V8	Praktijktoets SMG8	B1-K1-W1 B1-K1-W2 B1-K2-W1 B1-K2-W8 B1-K2-W9 B1-K2-W10	Aansluiting wasmachine maken	School	8
V9	Praktijktoets SMG8	B1-K1-W1 B1-K1-W2 B1-K2-W1 B1-K2-W8 B1-K2-W9 B1-K2-W10 P2-K1-W1 P2-K1-W2 P2-K1-W3 P2-K1-W4	Badkamer, douceruimte modificatie	School	9
V10	Praktijktoets SMG8	B1-K2-W1 B1-K2-W8 B1-K2-W9 B1-K2-W10	Domoticasysteem modificatie	School	10

P2-K1-W1
P2-K1-W2
P2-K1-W3
P2-K1-W4

1.11 Ontwikkelingsgericht toetsplan generiek

Ontwikkelingsgericht toetsplan generiek					
Opleiding	Allround vakkracht onderhoud- en klusbedrijf		Crebo	95023	
Cohort	2019		Kwalificatiedossier	onderhoud- en verbouwbedrijf	
Niveau	3		Leerweg	BOL	
Naam toetsonderdeel	Inhoud	Toetsvorm	Locatie	Streef niveau	Periode
Portfolio Nederlands 2F	(Beroepsgerichte) opdrachten lezen, luisteren, schrijven, spreken en gesprekken voeren. De docent verschaft een lijst met de opdrachten die in het portfolio moet zitten.	Portfolio	MBO	2F	Uiterlijk periode 10
Nederlands Taalbeheersing / taalverzorging (alleen BOL)	Stijl, grammatica, spelling, werkwoordspelling, woordenschat, spreekwoorden/uitdrukkingen	Digitale eindtoets	MBO, computerlokaal	2F	Uiterlijk periode 10
Rekenen	Getallen	Digitaal of schriftelijk	MBO	2F	Uiterlijk periode 11
	Verhoudingen	Digitaal of schriftelijk	MBO	2F	Uiterlijk periode 11
	Meten en meetkunde	Digitaal of schriftelijk	MBO	2F	Uiterlijk periode 11
	Verbanden	Digitaal of schriftelijk	MBO	2F	Uiterlijk periode 11
Engels Mondelinge taalvaardigheid	Luisteren	Digitaal of schriftelijk	MBO	A2	Uiterlijk P11
	Spreken	Presentatie	MBO	A2	Uiterlijk P11
	Gesprekken voeren	gesprek	MBO	A2	Uiterlijk P11
Engels Lezen		Digitaal of schriftelijk	MBO	A2	Uiterlijk P11
Engels Schrijven		Digitaal of schriftelijk	MBO	A1	Uiterlijk P11

Ontwikkelingsgericht toets plan generiek, ICT vaardigheden					
Naam toets onderdeel	Inhoud	Toets vorm	Locatie	Streef niveau	Periode
ICT Outlook	MS Outlook	Toets Instruct online, losse toets	MBO, theorielokaal	Zie opmerkingen	Uiterlijk periode 4
ICT Word	MS Word	Toets Instruct online, losse toets	MBO, theorielokaal	Zie opmerkingen	Uiterlijk periode 4
ICT Excel	MS Excel	Toets Instruct online, losse toets	MBO, theorielokaal	Zie opmerkingen	Uiterlijk periode 4
ICT PowerPoint	MS PowerPoint	Toets Instruct online, losse toets	MBO, theorielokaal	Zie opmerkingen	Uiterlijk periode 4

1.12 TOP-module Engels in de beroepscontext A2

De studenten werken op niveau A2. Zij werken in het formatief deel aan vijf vaardigheden (luisteren, lezen, schrijven, spreken en gesprekken voeren). De vaardigheden worden zoveel mogelijk beroepsgericht aangeboden.

De student krijgt een GO voor de toetsen als hij of zij: een voldoende heeft gehaald voor de proeftoetsen. Wanneer de student geen voldoende heeft gehaald, doet de student toetsen op niveau A1.

Planning

Leerjaar	Periode	Lesinhoud	Proeftoets	Toets
1	1	Oefenen met Spreken A2 en Gesprekken A2,	Spreken A2 Gesprekken A2	
	2	Oefenen met Lezen A2 en Luisteren A2	Lezen A2 Luisteren A2	
	3	Oefenen met Schrijven A2	Schrijven A2	
	4			

Leerjaar	Periode	Lesinhoud	Proeftoets	Toets
2	5	Oefenen met Spreken A2 en Gesprekken A2,	Spreken A2 Gesprekken A2	
	6	Oefenen met Lezen A2 en Luisteren A2	Lezen A2 Luisteren A2	
	7	Oefenen met Schrijven A2	Schrijven A2	Schrijven A2
	8			Luisteren A2 Lezen A2 Spreken A2 Gesprekken A2

Leerjaar	Periode	Lesinhoud	Proeftoets	Toets
3	9	Oefenen met Spreken B1 en Gesprekken B1,	Spreken B1 Gesprekken B1	
	10	Oefenen met Lezen B1 en Luisteren B1	Lezen B1 Luisteren B1	
	11	Oefenen met Schrijven B1	Schrijven B1	Schrijven B1
	12			Luisteren B1 Lezen B1 Spreken B1 Gesprekken B1

1.13 TOP-module Ondernemend Gedrag

Binnen de top-module Ondernemend gedrag leer je ondernemend gedrag te tonen binnen je eigen werkplek en werkzaamheden.

Je leert basale kennis over:

- persoonlijke eigenschappen en menselijk gedrag in het algemeen
- belangrijke (actuele) ontwikkelingen m.b.t. tot jouw beroep en werkomgeving
- formele en informele sociale structuren in je werkomgeving

-kenmerken van ondernemend gedrag en eigenschappen van ondernemende mensen.

Tijdens de lessen ga je op praktische wijze aan de slag door middel van discussies, zelfonderzoek, reflectie en opdrachten.

Hierbij:

1. Onderzoek je jezelf en je werkomgeving
2. Signaleer je mogelijkheden voor verandering in je eigen werk
3. Neem je initiatief in je werk

De module bestaat uit zowel theorie als praktijklessen. Van je docent krijg je per periode de planning en materialen waar je mee gaat werken.

1.14 Aantal uren

Deze opleiding kent de leerweg:

- Beroepsopleidende leerweg (BOL)

Het aantal uren onderwijs dat je per studiejaar krijgt, hangt af van de leerweg en bij de BOL ook nog van het aantal studiejaar.

BOL	BOT uren	BPV uren	TOT uren
Studiejaar 1	716	320	1036
Studiejaar 2	513	576	1089
Studiejaar 3	668	288	956
Totaal	1897	1184	3081

BOT Begeleide onderwijstijd door de school (zonder bpv) zijn alle uren die je onder begeleiding van een docent of instructeur doorbrengt. Dat zijn dus de lessen, de toets-uren en de examenuren. **BPV klokuren BPV of stage TOT = BOT + BPV**

1.15 Lessentabel van jouw opleiding

Elke opleiding bestaat uit verschillende vakken (leereenheden) en stageperiodes (BPV).

Hieronder staan in de lessentabel per studiejaar van jouw opleiding de geplande uren per vak, onderdeel en BPV periode opgenomen, Elk studiejaar bestaat uit vier onderwijsperiodes.

Schooljaar 1	Periode 1		Periode 2		Periode 3		Periode 4		Totaal schooljaar 1	
	lesuren per week	klokuren per week	lesuren per week	klokuren per week	lesuren per week	klokuren per week	lesuren per week	klokuren per week	lesuren	klokuren
Generieke vakken										
Nederlands	3	2	3	2	3	2	1	1		
Rekenen	2	2	2	2	2	2	1	1		
Burgerschap	1	1	1	1	1	1	1	1		
SLB	2	2	2	2	2	2	0	0		
ICT	1	1	1	1	1	1	1	1		
Beroepsgerichte vakken										
TOP-Module ondernemend gedrag	2	2	2	2	2	2	1	1		
TOP-Module Engels A2	2	2	2	2	2	2	1	1		
Reken in de beroepscontext	1	1	1	1	1	1	1	1		
Praktijk	18	14	18	14	18	14	0	0		
Terugkomuren BPV	0	0	0	0	0	0	2	2		
BPV										
alleen klokuren invullen!!	0	0	0	0	0	0	43	32		
Generieke vakken per week	9	7	9	7	9	7	4	3	283	212
Beroepsgerichte vakken per week	23	17	23	17	23	17	5	4	671	503
Totaal lessen per week	32	24	32	24	32	24	9	7	954	716
Totaal BPV per week	0	0	0	0	0	0	43	32	427	320
Aantal lesweken per periode	9	9	9	9	9	9	10	10		
Totaal aantal uren per periode	288	216	288	216	288	216	517	388	1.381	1.036

Schooljaar 2	Periode 5		Periode 6		Periode 7		Periode 8		Totaal schooljaar 2	
	lesuren per week	klokuren per week	lesuren per week	klokuren per week	lesuren per week	klokuren per week	lesuren per week	klokuren per week	lesuren	klokuren
Generieke vakken										
Nederlands	3	2	1	1	1	1	3	2		
Rekenen	2	2	1	1	1	1	2	2		
Burgerschap	1	1	1	1	0	0	0	0		
SLB	2	2	0	0	0	0	2	2		
Beroepsgerichte vakken										
TOP-Module ondernemend gedrag	2	2	1	1	1	1	2	2		
TOP-Module Engels A2	2	2	1	1	1	1	2	2		
Reken in de beroepscontext	1	1	1	1	1	1	1	1		
Praktijk	18	14	0	0	0	0	18	14		
Terugkomuren BPV	0	0	2	2	2	2	0	0		
BPV										
alleen klokuren invullen!!	0	0	43	32	43	32	0	0		
Generieke vakken per week	8	6	3	2	2	2	7	5	180	135
Beroepsgerichte vakken per week	23	17	5	4	5	4	23	17	504	378
Totaal lessen per week	31	23	8	6	7	5	30	23	684	513
Totaal BPV per week	0	0	43	32	43	32	0	0	768	576
Aantal lesweken per periode	9	9	9	9	9	9	9	9		
Totaal aantal uren per periode	279	209	456	342	447	335	270	203	1.452	1.089

Schooljaar 3	Periode 9		Periode 10		Periode 11		Periode 12		Totaal schooljaar 3	
	lesuren per week	klokuren per week	lesuren per week	klokuren per week	lesuren per week	klokuren per week	lesuren per week	klokuren per week	lesuren	klokuren
Generieke vakken										
Nederlands	3	2	3	2	1	1	3	2		
Rekenen	2	2	2	2	1	1	2	2		
Burgerschap	1	1	1	1	0	0	0	0		
SLB	2	2	2	2	0	0	2	2		
Beroepsgerichte vakken										
TOP-Module ondernemend gedrag	2	2	2	2	1	1	2	2		
TOP-Module Engels B1	2	2	2	2	1	1	2	2		
Reken in de beroepscontext	1	1	1	1	1	1	1	1		
Praktijk	18	14	18	14	0	0	18	14		
Terugkomuren BPV	0	0	0	0	2	2	0	0		
BPV										
alleen klokuren invullen!!	0	0	0	0	43	32	0	0		
Generieke vakken per week	8	6	8	6	2	2	7	5	225	169
Beroepsgerichte vakken per week	23	17	23	17	5	4	23	17	666	500
Totaal lessen per week	31	23	31	23	7	5	30	23	891	668
Totaal BPV per week	0	0	0	0	43	32	0	0	384	288
Aantal lesweken per periode	9	9	9	9	9	9	9	9		
Totaal aantal uren per periode	279	209	279	209	447	335	270	203	1.275	956

Totaal van de opleiding	Te realiseren				lesuren	klokuren		
Generieke vakken							688	516
Beroepsgerichte vakken							1.841	1.381
Totaal lessen					2.460	1.845	2.529	1.897
Totaal BPV	minimaal	20%	totale opleidingsduur		1.280	960	1.579	1.184
Totaal aantal uren		935	uur per jaar		3.740	2.805	4.108	3.081

1.16 Studievoortgang en overgangsnormen

Studievoortgangsregeling

In de studievoortgangsregeling van je opleiding staan de voorwaarden die betrekking hebben op de studievoortgang van jouw opleiding. Het zijn richtlijnen waar elke student aan moet voldoen, ze zijn voorwaarde om je opleiding succesvol af te ronden met het behalen van een diploma.

Gedurende je hele opleiding bespreek je regelmatig met je studieloopbaanbegeleider of jouw studievoortgang volgens verwachting verloopt. De studieloopbaanbegeleider en de docenten van het onderwijsteam geven minimaal 2x per jaar een officieel studieadvies. Het studieadvies wordt door de studieloopbaanbegeleider tijdens een studieadviesgesprek met jou besproken.

Een studieadvies komt tot stand nadat er door het docententeam naar verschillende zaken is gekeken:

- **je studieresultaten op school en/of in de praktijk;**
- **je aanwezigheid op school;**
- **je studiehouding op school en/of je leer-, werkhouding in de praktijk;**
- **of de opleiding/ het beroep bij je past;**
- **Bij een meerjarig traject vindt er ook een overgangsbeslissing naar het volgende leerjaar plaats.**

Studieadviesgesprek.

Je kunt tijdens het studieadviesgesprek een positief of een negatief studieadvies krijgen. In het uiterste geval wordt er een bindend studieadvies gegeven.

De SLB-er geeft altijd een gedegen onderbouwing van het gegeven studieadvies. Als er zaken verbeterd moeten worden weet je aan het einde van het gesprek precies welke zaken je de komende leerperiode moet verbeteren of veranderen. Alle afspraken worden vastgelegd, het is voor jou duidelijk welke acties jij moet ondernemen. Tevens is het helder wat jij van jouw docenten mag verwachten met betrekking tot eventuele extra ondersteuning. Er wordt een datum voor een volgend gesprek vastgesteld, in dit gesprek wordt nagegaan of jij vooruitgang hebt geboekt.

Positief studieadvies

Een positief studieadvies betekent zeker zo doorgaan. Je haalt goede studieresultaten. Je functioneert op de juiste manier op school en in de praktijk. Je laat zien dat je in staat bent om de opleiding met succes te vervolgen. Om je leerdoelen te kunnen halen heeft de SLB-er mogelijk nog wel tips en adviezen om je nog beter te kunnen ontwikkelen. Het kan zijn dat hierover afspraken gemaakt worden.

Negatief studieadvies

Een negatief studieadvies houdt in dat er teveel zaken niet in orde zijn. In het studieadviesgesprek worden deze besproken en toegelicht.

Er wordt een termijn afgesproken waarna je als student moet laten zien dat de aangegeven tekortkomingen (studieresultaten, aanwezigheid, studie-, werkhouding) zijn rechtgezet. Hierover worden afspraken gemaakt. Deze worden schriftelijk vastgelegd. Er wordt een datum vastgesteld wanneer het volgende officiële studieadviesgesprek zal plaatsvinden. Tussentijds kunnen al eerder voortgangsgesprekken plaats vinden.

Ter voorbereiding op het volgende studieadviesgesprek wat volgt op het negatieve studieadvies vraagt de SLB-er wederom advies aan het hele team. Als je voldoende hebt gewerkt aan de aangegeven tekortkomingen dan zal er een positief studieadvies gegeven worden. Om je leerdoelen te kunnen halen heeft de SLB-er mogelijk nog wel tips en adviezen om je nog beter te kunnen ontwikkelen. Het kan zijn dat hierover afspraken gemaakt worden.

Zijn de aangegeven tekortkomingen en gemaakte afspraken in het negatief studieadvies niet verbeterd en nagekomen dan wordt er besproken wat de vervolgcacties zijn. Dit is afhankelijk van de situatie.

Overgangsnormen

Sommige opleiding hebben bepaald wat de overgangsnormen zijn voor jou om door te kunnen stromen naar een volgende fase (bijvoorbeeld het volgende leerjaar). De (overgangs-)normen voor jouw opleiding staan hieronder beschreven:

- Loopbaan & Burgerschap: minimaal 2 dimensies afgerond
- Vaktheorie: gemiddeld VOLDOENDE
- Practicum: alle opdrachten VOLDAAN
- Top-modules: VOLDAAN

2. Examenprogramma en diplomeringseisen

Het examen van de opleiding bestaat uit de volgende onderdelen:

- Beroepsgericht
- Nederlands generiek
- Rekenen generiek

Om het diploma van de opleiding te behalen moet je daarbij voldoen aan de eisen die de school stelt voor de BPV en aan de verplichting voor Loopbaan & burgerschap.

Voor Burgerschap moeten de onderliggende opdrachten worden opgenomen als bewijslast in het diplomadossier. Voor loopbaan moet de BPV-overeenkomst worden opgenomen.

Verzoeken voor vrijstelling voor Loopbaan en Burgerschap kunnen ingediend worden bij de TEC met bijbehorende formulier.

Voordat je aan je examens begint, krijg je de richtlijnen rond examinering. In deze richtlijnen staan wat je rechten en plichten zijn bij het maken van examens.

Aanvragen van aangepaste examinering (bijv. vanwege dyslexie of andere beperking), verloopt via het TEC en vervolgens accordering door de Examencommissie. Zie hiervoor het examenreglement.

LET OP: aanvragen voor aangepaste examinering dient voor aanvang van het onderwijs te worden ingediend.

2.1 De beroepsgerichte examinering

In onderstaande tabel zie je welke beroepsgerichte examenonderdelen geëxamineerd worden. In de tabel kun je lezen in welke vorm het examen wordt afgenomen, waar en op welk moment van de opleiding.

Beoordeling op driepuntschaal

Het eindoordeel van de kerntaak wordt uitgedrukt in een driepuntschaal: 'goed', 'voldoende' of 'onvoldoende'.

Kerntaak B1-K1	Opnemen en vaststellen van werkzaamheden	Cesuur	WG
Examenonderdeel	Proeve van Bekwaamheid B1-K1		
Examenvorm	Proeve van bekwaamheid	V	1
Plaats van afname	Bedrijf en/of School		
Periode van afname	Na afronding ontwikkelingsgerichte deel		
Eindwaardering kerntaak B1-K1	De eindwaardering voor de kerntaak is gelijk aan de waardering voor de PvB.		

Cesuur: Een ondergrens voor een toets. Bij een resultaat lager dan de cesuur is slagen voor het hele examen niet mogelijk.

WG: De weging of wegingfactor van het examenonderdeel.

Kerntaak B1-K2	Verrichten van (onderhouds)werkzaamheden aan technische installaties, gebouwonderdelen en omgeving	Cesuur	WG
Examenonderdeel	Proeve van Bekwaamheid B1-K2	V	1
Examenvorm	Proeve van bekwaamheid		
Plaats van afname	Bedrijf en/of School		
Periode van afname	Na afronding ontwikkelingsgerichte deel		
Eindwaardering kerntaak B1-K2	De eindwaardering voor de kerntaak is gelijk aan de waardering voor de PvB.		

Cesuur: Een ondergrens voor een toets. Bij een resultaat lager dan de cesuur is slagen voor het gehele examen niet mogelijk.

WG: Weging of wegingsfactor van het examenonderdeel.

Kerntaak P2-K1	Organiseren van projectwerkzaamheden	Cesuur	WG
Examenonderdeel	Proeve van bekwaamheid kerntaak P2-K1	V	1
Examenvorm	Proeve van bekwaamheid		
Plaats van afname	Bedrijf en/of School		
Periode van afname	Na afronding ontwikkelingsgerichte deel		
Eindwaardering kerntaak P2-K1	De eindwaardering voor de kerntaak is gelijk aan de waardering voor de PvB.		

Cesuur: Een ondergrens voor een toets. Bij een resultaat lager dan de cesuur is slagen voor het gehele examen niet mogelijk.

WG: Weging of wegingsfactor van het examenonderdeel.

2.2 Nederlands – generiek

Alle MBO-deelnemers moeten examen Nederlands doen. Voor niveau 2 is dat op 2F niveau. Tijdens je opleiding wordt uitgelegd wat dit niveau inhoudt.

Code	Examen vorm	Vaardigheid	Streef niveau	Afname vanaf periode	Duur examen	Plaats afname	Resultaat
Deviant-VIA-Lezen-2F-004-A Deviant-VIA-Lezen-2F-004-B Deviant-VIA-Lezen-2F-004-C Deviant-VIA-Lezen-2F-004-D Deviant-VIA-Lezen-2F-004-E	Schriftelijk	Lezen	2F	P6 – P7 (BOL)	60 minuten	School	Behaald/Niet behaald
Deviant-VIA-Luisteren-2F-004-A Deviant-VIA-Luisteren-2F-004-B Deviant-VIA-Luisteren-2F-004-C Deviant-VIA-Luisteren-2F-004-D	Schriftelijk	Luisteren	2F	P6 – P7 (BOL)	45 minuten	School	Behaald/Niet behaald
Deviant-VIA-Schrijven-2F-004-A Deviant-VIA-Schrijven-2F-004-B Deviant-VIA-Schrijven-2F-004-C Deviant-VIA-Schrijven-2F-004-D Deviant-VIA-Schrijven-2F-004-E	Schriftelijk	Schrijven	2F	P6 – P7 (BOL)	120 minuten	School	Behaald/Niet behaald
Deviant-VIA-Spreken-2F-004-A	Mondeling	Spreken	2F	P6 – P7 (BOL)	15 minuten	School	Behaald/Niet behaald
Deviant-VIA-Gesprekken-2F-004-A	Mondeling	Gesprekken voeren	2F	P6 – P7 (BOL)	15 minuten	School	Behaald/Niet behaald

Mocht blijken uit de TaalNiveauTest of in de loop van de opleiding dat het streefniveau 2F voor de student niet haalbaar is (aantoonbaar dmv toetsuitslagen), dan kan de docent besluiten om het examen Nederlands op 1F-niveau af te nemen.

2.3 Rekenen – generiek

Alle MBO-deelnemers moeten het examen rekenen doen. Voor niveau 2 is dat op niveau 2F. Tijdens je opleiding wordt uitgelegd wat dit inhoudt.

Code	Examen vorm	Vaardigheid	Streef niveau	Afname vanaf periode	Duur examen	Plaats Afname	Resultaat
Deviant-2F-006-A deel I en II	Schriftelijk	Getallen; Verhoudingen; Meten en Meetkunde; Verbanden	2F	Periode 5	80 minuten	School	Behaald/ niet behaald
Deviant-2F-006-B deel I en II							

Het rekenexamen wordt op maat afgenomen, dit betekent dat er alleen aangegeven kan worden vanaf welke periode het examen gemaakt kan worden.

Mocht blijken uit de RekenNiveauTest of in de loop van de opleiding dat het streefniveau 2F voor de student niet haalbaar is (aantoonbaar dmv toetsuitslagen), dan kan de docent besluiten om het rekenexamen op 1F-niveau af te nemen.

2.4 Diplomerings

Wat moet je doen om de Beroepsgerichte eisen voldoende af te sluiten?

	Resultaat
Basisdeel	
B1-K1	Voldoende/Goed
B1-K2	Voldoende/Goed
Profieldeel	
P2-K1	Voldoende/Goed
Beroepspraktijkvorming	
BPV-1: Oriëntatie op de organisatie en de werkprocessen	Voldoende/Goed
BPV-2: Werkprocessen in de praktijk	Voldoende/Goed

Wat moet je doen om te voldoen aan de inspanningsverplichting voor Burgerschap en Loopbaan?

Burgerschap: Je moet voldaan hebben aan de opdrachten van Loopbaan en Burgerschap.

Loopbaan: Het eindgesprek 'De reflecterende beroepsbeoefenaar' moet beoordeeld zijn met 'Voldaan'.

Wat moet je doen om te voldoen aan de inspanningsverplichting voor je Top-modules?

Je moet je TOP-Modules hebben gevolgd en het bewijsstuk moet in het diplomadossier aanwezig zijn.

Welke examens talen en rekenen moet je gemaakt hebben?

Taalvaardigheden	Nederlands			
Lezen	✓			
Luisteren	✓			
Schrijven	✓			
Spoken	✓			
Gesprekken voeren	✓			
Rekenexamen	✓			

Als je bovenstaande resultaten hebt behaald, ontvang je het diploma.

2.5 Vrijstellingen

Op basis van eerder behaalde resultaten in een vorige opleiding, kun je bij de teamexamencommissie (TEC) verzoeken om vrijstelling van examens.

Vrijstellingsregeling beroepsspecifieke examens

De TEC kan op basis van eerder behaalde resultaten bij een erkende MBO-opleiding besluiten tot vrijstelling. De TEC houdt bij het verlenen van de vrijstelling rekening met de datum waarop het eerdere resultaat is behaald.

Vrijstellingsregeling generieke examens

Vanaf het moment dat er sprake is van centrale examens voor Nederlandse taal en rekenen is onder bepaalde voorwaarden vrijstelling mogelijk voor een student die in een eerdere MBO-opleiding examen heeft gedaan in deze examenonderdelen. Dit geldt ook voor een student die examen heeft gedaan in het havo of vwo en vanwege overstap of doorstroom binnen twee studiejaar een (nieuwe) beroepsopleiding afrondt.

De student vraagt bij de TEC een vrijstelling aan. De TEC stelt vast of de student in aanmerking komt voor vrijstelling.

Het verlenen van vrijstelling is onder andere afhankelijk van of eerder behaalde examens gebaseerd zijn op de referentieniveaus en de datum waarop het eerdere resultaat is. De TEC kan de aanvrager informeren over de precieze voorwaarden.

2.6 Herkansingen

Volgens het examenreglement heeft een student die onderwijs volgt recht op twee aanbiedingen per examen.

Een extra aanbieding dient door de TEC te worden goedgekeurd. De student dient hiervoor een aanvraag in bij de TEC en onderbouwt deze, zo mogelijk met bewijsdocumenten.

Een extraneus – dat is een student die is ingeschreven als examendeelnemer en geen onderwijs volgt - heeft recht op één aanbieding per examen.

2.7 Examenreglement

Iedere opleiding heeft regels voor het onderwijs en de examens. Alle regels rond examinering staan in het examenreglement van de mbo, dat je kunt vinden op de website www.mbobonaire.com.

In het examenreglement vind je onder andere wat je moet doen als je het niet eens bent met de uitslag van het examen en ook de wijze waarop en de termijn waarbinnen de uitslag van een toets of examen bekend wordt gemaakt.